

**FORMING THE READINESS OF FUTURE TEACHERS FOR PROFESSIONAL
ACTIVITIES IN THE CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION**

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

Вікторія Звєкова

кандидат педагогічних наук, доцент

E-mail: vikazvekova19@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6044-8814

Ізмаїльський державний гуманітарний
університет, Україна

Victoriia Zviekova

PhD of Pedagogical Sciences, Associate

Professor

E-mail: vikazvekova19@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6044-8814

Izmail State University of Humanities, Ukraine

ABSTRACT

The article highlights ways of developing the professional training and professionalism of the teacher, his freedom of choice within the framework of methodical work in the inclusive classroom. The introduction of innovative pedagogical technologies into the educational process is considered. In the context of the reform of the education system and the implementation of the New Ukrainian School, the problem of primary school teacher training in an inclusive environment, as well as the qualitative implementation of educational changes and innovations, becomes particularly relevant. In the modern conditions of economic and socio-cultural transformations, contradictions of social reality, one of the most important issues that needs to be solved not only at the state level, but also in education systems, is the support of children with limited health opportunities, the provision of equal opportunities and conditions for obtaining a quality education, socialization and integration into the children's team. The issue of upbringing and education of children with disabilities during the last decade has been the subject of close attention from the side of psychological and pedagogical science. At the same time, the most difficult problem for such children, from the point of view of many researchers, is related to ensuring the conditions for their social adaptation. This is due to the annual increase in the number of disabled children, as well as their situation, when the «norm» for such children is isolation from peers, limitations in communication and other activities, and, as a result, self-doubt, fear for the lives of healthy children and adults in society. As the practice of advanced European countries shows, the majority of children with special educational needs can study in educational institutions, provided that the inclusion model is used. The author emphasized the quality of the educational process, which is largely determined by the extent to which the potential learning and development opportunities of each child, its individual characteristics, are taken into account and implemented.

Key words: *younger age, special child, teacher readiness, inclusion, lesson, exercises, professionalism.*

Постановка проблеми й актуальність дослідження. Для сучасного вчителя початкових класів обрана професія – це можливість його професійної самореалізації, велике джерело задоволення та визнання з боку учнів, батьківського загалу та колег. Тому перед вищою школою сьогодні стоїть важливе завдання: підготувати вчителя, здатного орієнтуватися в новому інформаційному суспільстві, що відрізняється високою інтелектуальною гнучкістю, рухливістю мислення, здатністю до діалогу, толерантністю, комунікабельністю. Вчителю початкової школи важливо зрозуміти, що сучасній дитині

доведеться жити і працювати в іншому світі та суспільстві, тому вчитель зобов'язаний підготувати людей, пристосованих до життя в нових умовах інформатизації освіти та впровадження інноваційних технологій.

У зв'язку з цим однією з важливих проблем, яку доводиться вирішувати вчителям, це робота з учнями, які потребують особливої уваги. У цьому контексті особливо важливою постає проблема оновлення змісту навчального процесу в інклюзивному освітньому просторі, яка потребує розробки нових методів, організаційних форм роботи для вчителів, батьків.

Мета статті передбачає аналіз готовності майбутніх педагогів початкової школи щодо створення благодійних умов для учнів з особливими потребами, до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Наукова новизна дослідження є підготовка майбутніх вчителів початкових класів в інклюзивному середовищі, використання інноваційних технологій, практичного використання різних предметів для дітей, які потребують особливої уваги.

Ступінь вивченості проблеми. Побудова освітнього процесу з урахуванням індивідуального підходу учнів є одним із актуальних завдань вчителя початкових класів і саме реалізація індивідуального підходу до учнів одна із частих професійних труднощів сучасних педагогів. Студент у рамках вузівської підготовки повинен також знати принципи організації викладацької діяльності дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами, розкривати принципи, аналіз уроків в інклюзивному класі, вміти озброїти учнів знаннями про формування школяра в сучасній школі, опанувати навички культурно-соціологічного, філософського та психолого-педагогічного. В даний час навчальні заклади відчують гостру потребу в педагогах, які можуть професійно працювати з різними категоріями учнів: дітьми з обмеженнями здоров'я, аутистами, обдарованими дітьми та ін. Дефініцію готовності вчителів до професійної діяльності та оцінювання цієї готовності відображено в працях: М. Алексеєвої, М. Шеремет, О. Шпак та ін. Науковий доробок І. Дмитрієвої, А. Колупаєвої, І. Малишевської, О. Мартинчук, Н. Савінової, В. Синьова, Д. Супрун, С. Федоренко, М. Шеремет та ін.; різним аспектам індивідуально – творчого розвитку особистості та інноваційного потенціалу: Н. Кічук, З. Курлянд, О. Савченко, А. Линенко, В. Беспалько, Л. Хоружої та ін., заклали теоретико-методологічні підвалини професійної підготовки педагогів до психолого-педагогічної взаємодії з дітьми з ООП у закладах загальної середньої освіти та аргументував нагальну необхідність системної професійно-педагогічної підготовки майбутніх освітян до діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Основний виклад матеріалу. Сучасний вчитель повинен навчити учня самостійно ставити собі за мету, елементарно, на своєму рівні, формулювати проблему, навчитися бачити необхідне і важливе в перспективі, самостійно організовувати свою діяльність і знаходити шляхи до думок і почуттів оточуючих. Іншими словами, вчитель початкових класів повинен не просто транслювати, «передавати» знання дітям, а навчити його вчитися, самостійно здійснювати пошук нових знань та використовувати їх на практиці.

Початок навчання у школі – одне із найбільш складних і відповідальних моментів у житті дітей, як у соціально-педагогічному, психологічному, фізичному плані. Цей період складний у всіх планах: соціальному, психологічному, фізіологічному.

Головним чинником, що впливає на успішність засвоєння знань у першокласників, є адаптованість до шкільних умов. Вступ до школи, кардинальна зміна обстановки, нове оточення висувають підвищені вимоги до психіки дитини та вимагають активного пристосування до цієї нової громадської організації. Не у всіх дітей воно відбувається безболісно, це може визначатися станом дитини, психологічною готовністю до навчання. І головна особливість дітей 7–8 років – первинне усвідомлення позиції школяра, насамперед через нові обов'язки, які дитина вчиться виконувати.

На думку фахівців у цій галузі, визначити кордон між соціальною та психічною адаптацією досить проблематично, оскільки потреби, що є одним із ключових понять психічної адаптації, можуть бути як соціально зумовленими, так і вродженими. Процес пристосування дитини до школи дуже багатогранний і потребує постійного контролю та корекції з боку дорослих. Це завдання як традиційної загальноосвітньої школи, так і приватних освітніх організацій, що використовують систему навчання. Питання адаптації першокласників до школи є актуальними для системи освіти.

Професіоналізм початкової школи обумовлений його профпридатністю; професійним самовизначенням; саморозвитком, самоосвітою, цілеспрямованим формуванням у себе компетенцій та особистісних якостей, які є важливими для виконання педагогічної діяльності. Високого професіоналізму та постійного зростання вчителя не можна домогтися без мотиву та зацікавленості у самоосвітній діяльності, оскільки він не повинен зупинитися на досягнутому. Для сучасного вчителя характерне розуміння того, що вчительська професія – це джерело та можливість професійної самореалізації, джерело задоволення та визнання. Впровадження і перехід шкіл на нові умови вимагає від вчителів початкових класів змінити методи роботи з класом і кожною дитиною окремо, в цілому, змінити підхід до навчально-виховної діяльності відповідно до сучасного суспільства до випускника школи. Кожен вчитель початкової школи повинен задуматися про розвиток особистості дитини, необхідність формування в нього універсальних навчальних умінь, без яких вона не стане успішною на наступних щаблях освіти, не стане конкурентною в подальшій професійній діяльності.

Сучасний вчитель повинен навчити учня самостійно ставити собі за мету, елементарно, на своєму рівні, формулювати проблему, навчитися бачити необхідне і важливе в перспективі, самостійно організовувати свою діяльність і знаходити шляхи до думок і почуттів оточуючих. Іншими словами, вчитель початкових класів повинен не просто транслювати, «передавати» знання дітям, а навчити його вчитися, самостійно здійснювати пошук нових знань та використовувати їх на практиці. Вимога сучасної початкової школи та роботодавця виражається в бажанні отримати в собі в освітній установі фахівця-професіонала, працівника, здатного до саморозвитку, самовдосконалення, самоконтролю і, певною мірою, переучування, творчості, комунікації та постійного підвищення професійної кваліфікації. Школа є системою норм, правил, вимог, що регламентують життя дитини. Зовні задаються рамки, що визначають його поведінку. Хоч би якою прийшла дитина до школи, вона повинна відповідати цим рамкам. Самопочуття дитини у школі визначається ставленням до неї освітнього інституту. Якщо дитина відповідає вимогам - все добре, якщо ж ні, навчальний процес для нього стає травматичним. Через деякий час після початку навчання у дітей, чії можливості не відповідають вимогам освітнього інституту, спостерігається зниження самооцінки, у них не складаються стосунки з однокласниками та учителем, зникає бажання вчитися, розвиваються протестні форми поведінки. Дитина відмовляється не від власного процесу розвитку, спілкування, а від іншого, нав'язаного і чужого йому шляху, запропонованого системою освіти і не відповідає його можливостям (Хоружа, 2003).

Проблема психологічного здоров'я підростаючого покоління останніми роками привертає увагу фахівців різних галузей громадської діяльності. Від стану здоров'я дітей залежать якісні та кількісні характеристики не тільки сьогоденного, а й майбутнього населення, його соціально-демографічна структура та соціально-психологічні особливості у подальшому житті. Одним із фундаментальних основ вікової фізіології є вивчення становлення психологічних та рухових функцій. Серед важливих психологічних особливостей дітей, що є на межі дошкільного та шкільного віку, психологи відзначають появу орієнтації на соціальні вимоги. Поведінка дитини 6 років значною мірою визначають емоції. Так, дисципліна 6-річних дітей на уроці, на відміну від свідомої дисципліни школярів старшого

віку, базується переважно на емоційній зацікавленості в уроці. Розвиток психіки, моторики та мовлення загалом визначають рівень функціональної готовності дітей до школи. Одним із критеріїв готовності першокласника до навчання є параметри психологічного розвитку. До них відносяться сформованість мотиваційної готовності до навчання, вміння довільно виконувати Формування психічної зрілості учнів, які почали навчання у різному віці вимоги вчителя, володіння дитиною простими операціями узагальнення та гарним фонематичним слухом. Зазначені компоненти психологічної готовності до школи свідчать про необхідний та достатній рівень психічного розвитку дитини для початку навчання в школі за програмою будь-якої складності, грамотною та адекватною віку першокласника. Важливим є під час навчання дитини в інклюзивному середовищі – особистісно-орієнтоване навчання що охоплює різні сторони навчально-виховного процесу (Бех, 2003).

Вчені наголошують, що професійна компетентність визначається «не тільки базовими знаннями й уміннями, а й ціннісними орієнтаціями спеціаліста, мотивами його діяльності, усвідомленням самого себе у світі та світу навколо себе, стилем взаємодії з людьми, загальною культурою, здатністю до розвитку свого творчого потенціалу» (Лалак, 2009: 17).

Відомий американський психолог А. Маслоу писав, що «...метою освіти, гуманістичною метою зрештою є «самоактуалізація особистості» людини, її становлення істинно гуманною, найвищий розвиток, якого може досягнути індивід» (Маслоу, 1968: 11).

В.А. Сухомлинський писав: «Усі наші задуми, всі пошуки і побудови перетворюються на порох, якщо в учнів немає бажання вчитися» (Сухомлинський, 1976: 78). Навчальний процес є складною системою, у якій органічному єдності здійснюється взаємозалежна діяльність вчителя і учня. У цій системі під керівництвом вчителя відбувається оволодіння учнем основ наук, способів діяльності, його розвиток. У вчителя та учня свої функції. Завдання вчителя полягає у тому, щоб повідомляти знання, а й управляти процесом засвоєння знань і способів діяльності. Завдання учня – опановувати систему знань, способами їх отримання, переробки, зберігання та застосування, виховуючи в собі необхідні якості особистості.

Учитель початкових класів повинен прагнути дізнатися людину, як вона є насправді, з усіма її слабкостями і в усьому її багатстві, з усіма його буденними, дрібними потребами і з усіма його піднесеними духовними запитами. Навчання та розвиток не збігаються безпосередньо, а являють собою два процеси, що перебувають у дуже складних взаєминах. Навчання лише тоді результативно, коли воно йде попереду розвитку. Педагогіка повинна орієнтуватися не так на вчорашній, але в завтрашній день дитячого розвитку. Тільки тоді вона зможе у процесі навчання пробудити ті процеси розвитку, які зараз лежать у зоні найближчого розвитку. Перш ніж активізувати неуспішних школярів, необхідно знати, як подолати їхню пасивність та її результат – неуспішність. Пробуджувати живу, самостійну думку учня – це основа основ викладання всіх наук. Тоді кожен, навіть найнудніший на перший погляд, набуде своєї неповторної краси, логічного зв'язку з явищами життя.

Сучасні умови реформування освіти передбачають її модернізацію, в основі якої знаходяться компетентнісний та особистісно зорієнтований підходи (орієнтир на отримання учнями вмінь і навичок, необхідних сучасній людині для успішного життя, самореалізації, професійних досягнень). Освітня діяльність у 1-4-х класах закладів загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», Указу Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (6); Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018

(у 1-2 класах), Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 462 від 20.04.2011 (у 3-4-х класах) (Законодавство України..., 2019).

У нормативно-правових документах результатом сучасної вищої педагогічної освіти розглядаються загальнокультурні, загальнопрофесійні та професійні компетенції, розглядаються як сплав знань, умінь, знань та якостей особистості. Таким чином, найголовнішим пріоритетом у роботі з такими дітьми є індивідуальний підхід з урахуванням специфіки психіки та здоров'я кожної дитини. У нашій освітній установі навчаються діти зі статусом ОВЗ із затримкою психічного розвитку, порушенням слуху, РАС, ТНР, ДЦП. Усі учні з цими категоріями порушень відчувають у тому чи іншій мірою виражені труднощі у засвоєнні навчальних програм, зумовлені недостатніми пізнавальними здібностями, специфічними розладами психічного розвитку, порушеннями у створенні діяльності та поведінки. Для дітей з обмеженими можливостями здоров'я важливе навчання без примусу, засноване на інтересі, успіху, довірі, рефлексії вивченого. Важливо, щоб школярі через виконання доступних за темпом і характером особистісно-орієнтованих завдань повірили у свої можливості, зазнали почуття успіху, яке має стати найсильнішим мотивом, що викликає бажання вчитися. Тому необхідно ретельно відбирати та комбінувати методи та прийоми навчання.

У сфері підготовки майбутніх учителів до педагогічної діяльності в умовах інклюзивного навчання дозволили З. Ленів підсумувати основні здобутки. Як зауважує дослідниця: «С. Альохіною виділено професійний і психологічний компоненти готовності, О. Гноєвською акцентовано увагу на когнітивному, мотиваційному, рефлексивному та операційному компонентах, І. Демченко виокремлює місіонерський, компетентнісний і саморегулятивний, О. Казачінер – мотиваційно-особистісний, когнітивно-операційний і рефлексивно-оцінний, О. Мартинчук – професійно-особистісний, теретикокогнітивний і практико-діяльнісний, Г. Першко – мотиваційний, теоретичний та операційний, І. Оралканова – психологічний і професійний, а В. Хитрюк – когнітивний, емоційний і конативний» (Ленів, 2018).

При організації уроку вчитель повинен дотримуватись таких вимог, які стосуються роботи з дітьми зі статусом ОВЗ:

1. Урок повинен мати чітку структуру. Звикаючи до певного алгоритму, діти стають організованішими. Для кожної групи учнів передбачені свої види діяльності на кожному етапі уроку.

2. Організаційний етап може включати зорову опору вигляді карток ПКСі або наочного алгоритму дій у вигляді дій, причому, залежно від віку дітей, даний алгоритм може ускладнитися. Подібний прийом дозволяє організувати дітей зокрема з РАС та ЗПР. На наступному етапі, або чергуючи прийоми, можна використовувати інструкції на слух або слухоглядно.

Наприклад, на дошці відобразити опорні сигнали з назвами днів тижня, на слух ставимо питання – Який сьогодні день тижня? Завдання дітей згадати конкретну назву дня тижня і надалі визначити порядок днів тижня використовуючи дидактичну гру «Лото» і назвати їх у правильному порядку, так щоб вийшла потрібна ілюстрація та збіглися геометричні фігури.

Паралельно можна відпрацювати словник: Який за рахунком день тижня? Який буде завтра? Який був учора і т.д.

Якщо вивчається різний програмний матеріал і спільна робота неможлива, то у такому разі урок вибудовується за такою структурою: вчитель спочатку пояснює новий матеріал учням першої групи, а учні з ОВЗ у цей час виконують самостійну роботу, спрямовану повторення раніше вивченого. Далі, для закріплення новоствореного матеріалу, вчитель дає класу самостійну роботу, а з другою групою учнів організує роботу, що передбачає аналіз

виконаного завдання, надання індивідуальної допомоги, а потім і пояснення нового матеріалу. Таке чергування діяльності педагога продовжується протягом усього уроку.

Що має зробити вчитель під час навчання дитини в інклюзивному класі:

- Якісно, цілеспрямовано, ефективно проводити кожен свій урок, продумано та творчо урізноманітнюючи його форми.

- Скласти план індивідуальної роботи з неуспішними учнями. Включити до нього спеціальні вправи спрямовані, в розвитку уваги, пам'яті, можливості узагальнювати.

- Розвивати в учнів здатність самостійно мислити (наприклад, створення проблемних ситуацій).

- Організувати за планом додаткові індивідуальні заняття з учнями, що відстають.

- Здійснювати систематичний контроль діяльності учня, фіксуючи все у спеціальному щоденнику.

- Планомірно включати підопічних у діяльність колективу класу. Використовуючи взаємопідтримку, взаємодопомогу дітей, домогтися зацікавленості всього класу в успіхах неуспішних. Успіхи неуспішних зробити колективним святом.

- Як засіб успішної реабілітації неуспішного учня ефективно використовувати його індивідуальні переваги (уміння співати, малювати, танцювати, вміння майструвати, винахідливість і кмітливість, фізичні дані та ін.)

- Сміливіше залучати учня, що подолав свою неуспішність, до допомоги тим, хто ще не встигає .

- Не втрачати управління поведінкою та активністю неуспішних учнів.

В основі цієї пам'ятки лежать такі міркування:

- вчитель повинен знати свої права, обов'язки та мати постійне почуття відповідальності за підростаюче покоління;

- усіма можливими шляхами вчитель має виявити причини неуспішності школярів;

- вчитель повинен знати навіть приховані рухи душі відстаючої дитини, щоб знайти потрібні шляхи та форми впливу на учня;

- вчитель повинен навчати, виховувати та розвивати неуспішного учня у всіх відносинах відповідно до загальних завдань початкової школи, попередньо виявити рівень навченості та вихованості учнів;

- швидко приймати рішення та знаходити оптимальні засоби педагогічного впливу на неуспішних учнів.

Висновки. Відповідно до професійної компетентності вчителя, його практичної підготовки сучасні вимоги набувають більш вираженого характеру. Саме тому вкрай необхідним є пошук таких підходів, які дозволяють зробити новий крок у методичній підготовці майбутнього вчителя. Навчання у вищому педагогічному закладі має орієнтуватися на посилення фундаментальної дидактичної і методичної освіти, наближення навчального процесу до творчої професійної діяльності, спрямовуватися на формування особистості педагога з такими якостями, які відповідали б наявним вимогам і забезпечували успішність у їхній практичній діяльності. Для сучасної системи вищої освіти сьогодні як ніколи важлива проблема якісної підготовки майбутніх педагогів, оскільки у світі складається ситуація, коли просто освіта нічого не вирішує. Отже, для створення нової економіки, суспільних відносин взагалі, для розвитку соціальної, культурної сфер суспільства, необхідна тільки якісна освіта – гарантія багатства і процвітання будь - якої країни. Школа двадцять першого століття має реалізовувати ідеї особистісно орієнтованої педагогіки; забезпечувати єдність духовного і морального розвитку особистості, інтелектуального, фізичного, вчити плануванню стратегії власного життя.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

- Бех І. Д. Виховання особистості. Київ: Либідь, 2003. 278 с.
- Блінова Г.Й. Альбом для обстеження мовлення у дітей. К.: Благовіст, 2001. 134 с.
- Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavno-gostandartu-pochatkovoyi-osviti>.
- Дівакова І.І. Інтерактивні технології навчання у початкових класах. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 180 с.
- Євтух М. Б. Сучасні тенденції професійної підготовки вчителя. *Педагогічна газета*. 2002. №8-9. С. 7.
- Закон України про освіту. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19%28>
- Законодавство України: офіційний сайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n12>
- Концепція НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>
- Лалак Н. Формування професійної компетентності у майбутніх учителів як психолого-педагогічна проблема. *Рідна школа*. 2009. № 5-6. С. 17-20.
- Ленів З. Формування професійної готовності фахівців до роботи в інклюзивному освітньому просторі початкової школи. *Обрії*. 2018. № 2(47). С. 57-61.
- Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти. Київ: СПД «Цудзинович Т.І.», 2007. 204 с.
- Сухомлинський, В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибрані твори (Т. 1–5). (Т. 1). Київ: Радянська школа, 1976. 345 с.
- Хоружа Л. Л. Етична компетентність вчителя початкових класів: теорія і практика. Київ: Преса України, 2003. 319 с.
- Maslow A. *Toward Psychology of Being*. N.Y., 1968. 240 p.

REFERENCES

- Bekh I.D. (2003). *Vykhovannya osobystosti*. Kyiv: Lybid'. 278 p.
- Blinova H.Y. (2001). *Al'bom dlya vyvchennya movlennya ditey*. K.: Blahovist. 134 p.
- Derzhavnyy standart pochatkovoyi osvity. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogostandartu-pochatkovoyi-osviti>.
- Divakova I.I. (2008). *Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya v pochatkovykh klasakh / – Ternopil'*: Mandrivets'.180 p.
- Khoruzha L. L. (2003). *Etychna kompetentnist' uchyteya pochatkovoyi shkoly: teoriya i praktyka*. Kyiv: Presa Ukrayiny. 319 p.
- Kontsepsiya NUSH URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>
- Kontsepsiya NUSH. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>
- Lalak N. (2009). *Formuvannya profesynoyi kompetentnosti u maybutnikh uchyteliv yak psykholoho-pedahohichna problema. Ridna shkola*. № 5-6. P. 17-20.
- Leniv Z. (2018). *Formuvannya profesynoyi hotovnosti fakhivtsiv do roboty v inklyuzyvnomu osvtn'omu prostori pochatkovoyi shkoly. Obriyi*. № 2(47). P. 57-61.
- Maslow A. (1968). *Toward Psychology of Being*. N.Y. 240 p.
- Savchenko O. YA. (2007). *Vykhovnyy potentsial pochatkovoyi osvity*. Kyiv: SPD «Tsudzynovych T.I. ». 204 p.

Sukhomlyns'kyy V. O. (1976). Problemy vykhovannya vsebichno rozvynenoyi osobystosti. Vybrani tvory (T. 1–5). (Tom 1). Kyiv: Radyans'ka shkola, 1976. 345 p.

Yevtukh M. B. (2002). Suchasni tendentsiyi profesiynoyi pidhotovky vchytelya. *Pedahohichna hazeta*. № 8-9. P. 7.

Zakon Ukrayiny Pro osvitu. (2002). URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 \ 28](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19%20)
Zakonodavstvo Ukrayiny: ofitsiyyny sayt. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n12>

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлено шляхи розвитку професійної підготовки та професіоналізму вчителя, його свободи вибору в рамках методичної роботи в інклюзивному класі. В умовах реформування системи освіти та впровадження Нової української школи особливої актуальності набуває проблема підготовки вчителя початкової школи в інклюзивному середовищі, щодо якісного впровадження освітніх змін та інновацій. В сучасних умовах економічних і соціокультурних трансформацій, суперечливості соціальної дійсності одним із найважливіших питань, яке потребує прийняття важливих рішень у системі інклюзивної освіти – це підтримка дітей з обмеженими можливостями здоров'я, забезпечення рівних можливостей та умов для здобуття якісної освіти, соціалізації та інтеграції в дитячий колектив. У статті виявлено сучасні вимоги до професійної підготовки вчителя початкових класів, автор звертає увагу на індивідуальний підхід у навчанні та розвитку молодших школярів. Такий підхід призначений для навчання осіб з обмеженими можливостями здоров'я з урахуванням особливостей їхнього психофізичного розвитку. Питання виховання та навчання дітей – інвалідів найскладніша проблема для таких дітей, з точки зору багатьох дослідників, пов'язана із забезпеченням умов для їх соціальної адаптації. Це зумовлено щорічним збільшенням кількості дітей-інвалідів. Як свідчить практика передових європейських країн, більшість дітей з особливими освітніми потребами можуть навчатися у навчальних закладах за умови використання моделі інклюзії. Автором підкреслено про якість освітнього процесу, яка значною мірою визначається тим, наскільки враховані та реалізовані потенційні можливості навчання і розвитку кожної дитини, її індивідуальні особливості. Умовами освіти дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі є індивідуалізація навчальних завдань, активізація самостійної пізнавальної діяльності учнів, забезпечення все більшої самостійності в навчанні, диференційований та індивідуальний підхід.

Ключові слова: молодший вік, особлива дитина, готовність вчителя, інклюзія, урок, вправи, професіоналізм.